

## **BELASTING SEMINAR 16 november 2017**

### **SAMEN LEVEN, SAMEN KIEZEN, SAMEN BETALEN**

#### **Economisch ontwikkelingskader**

Ons land is op een kruispunt beland met betrekking tot haar sociaal economische ontwikkeling. Het oude model van enclave sectoren in de economie en de afhankelijkheid van publieke sector jobs en de grootschalige budgettaire transfers aan productie, dienstverlenende en sociale entiteiten is niet langer levensvatbaar.

Landen die een succesvolle verzelfstandiging en versterking van de sociaal economische weerbaarheid ondergaan, tonen dat dit gepaard gaat met integratie in het ontwikkelingsmodel van technologische innovaties, van modernisering van business management modellen, van partnership initiatieven en platformen voor inclusieve groei en ontwikkeling, van digitale en mobiele banking, van verantwoorde milieubeheersing en sterke onderwijs en gezondheidssectoren, om enkele kernzaken te noemen.

Binnen het nieuwe ontwikkelingsmodel zijn er speerpunten van financieel economisch beleid aan te geven. Concreet voor Suriname betekent dit allereerst een betere inbedding van de minerale sector in de economie. De sterke afhankelijkheid van deze sector, die ons zovaak de das heeft omgedaan, zal moeten worden verminderd, terwijl de opbrengst uit deze niet-hernieuwbare bronnen ingezet moet worden voor duurzame effecten. Het veel besproken welvaartsfonds dat eindelijk als wet dit jaar is aangenomen, zal daadwerkelijk worden ingezet om inkomsten uit de minerale sector beter te beheren ten nutte ook van toekomstige generaties.

Het is evident dat de verdien capaciteit van ons land moet worden vergroot op basis van een meer dan noodzakelijke diversificatie van de economie. De Surinaamse economie zal voor meerdere ankers moeten gaan liggen om toekomstige schokken als kleine open economie beter te kunnen opvangen.

Onmisbaar in dit geheel is de cruciale rol van de private sector om het leiderschap in ondernemen op zich te nemen en technologische vooruitgang te stuwten. De overheid acht het wenselijk dat de particuliere sector effectief participeert en mede-eigenaar wordt van de gewenste hervormingen. De overheid zal gaandeweg uit de productie wegtrekken, verzelfstandiging van niet-kern taken toestaan en haar publieke dimensies efficiënter, klantvriendelijker en sterker faciliterend maken. Essentiële stappen worden dan ook genomen voor een structurele dialoog met de private sector met een sterke focus op het verbeteren van het investeringsklimaat.

Het mag duidelijk zijn dat dit een medium- tot langere termijn hervorming betreft uitgesmeerd over enkele jaren en dat de overheid enkele essentiële investeringen zal moeten plegen in randvoorwaarden, zoals infrastructuur, instituten, regelgeving en capaciteit.

## **Overheidsbegrotingsbeleid**

De grote uitdaging op korte termijn is nog steeds om de overheidsfinanciën verder in balans te brengen. Het budgettaire beleid, vooral vanwege de tientallen jaren van vrij geld, was niet uitgerust om te dealen met de plotselinge schok van zeer scherp afnemende inkomsten. Dit heeft met de inkomstenschok van 2014 en 2015 zich onder meer geuit in sterk oplopende betalingsachterstanden en desalniettemin hoge tekorten. Het mitigerend en corrigerend beleid dat sinds 2015 is ingezet resulteerde alvast in een massieve reductie van uitgaven aan goederen en diensten van ongeveer 10 procent van het BBP. Het geprojecteerde jaartekort dat in 2015 werd geschat boven 13 procent werd binnen vier maanden teruggebracht naar iets beneden 10 procent aan het eind van 2015. Het tekort werd verder gebracht naar onder 6 procent in 2016 en naar schatting zal dit ook in 2017 onder 6 procent uitkomen.

Het is belangrijk dat dit traject wordt voortgezet. Zonder fiscale stabilisatie en voorspelbaarheid zullen de hogere doelen van het ontwikkelings- en financieel beleid moeilijk haalbaar worden. Het uitgavenbeleid is daarom nog steeds zeer stingent, en er is een traject in gang gezet om uitgavenplanning en cash management te voeren,

zodat de uitgaven worden afgestemd op de inkomsten en de kans op achterstanden wordt geminimaliseerd.

Essentieel in dit kader is tevens dat de financiële administratie van de overheid transparant en verifieerbaar wordt gemaakt. Dit is eveneens in lijn met de roep om effectieve besteding van middelen en verbetering van de controle en verantwoording hierover. Onder meer is het INTEGRATED FINANCIAL MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM (IFMIS) systeem geïntroduceerd en wordt een modern procuratiesysteem met de vereiste “checks en balances” voorbereid. Bovendien is de stroom van rapportages aan DNA en het breder publiek geïntensiveerd en worden thans data over overheidsfinanciën gepubliceerd op de website van het Ministerie en regelmatig geüpdatet.

## **Uitgangspunten Belastinghervorming**

Logischerwijs zijn wij nu beland op het terrein van de inkomsten van de overheid. Zelfs bij zeer sterk ingetoomde uitgaven zijn er voldoende middelen nodig voor de investeringen die horen bij het ontwikkelingsbeleid.

Onze inkomsten uit de mijnbouwsector vielen ver terug naar beneden 20% van wat ze waren in 2012. De afhankelijkheid van de mijnbouwsector te doorbreken is en blijft een must! De belasting inkomsten in termen van het BBP voor ons land zijn zeer laag vergeleken met het gangbare in de regio maar ook in landen met een zeer grote en sterke particuliere sector, met andere woorden in landen die een mindere reliance op de overheid kennen.

De inkomsten moeten worden opgevoerd maar niet zonder aandacht voor de fundamentele vraagstukken van rechtvaardigheid, draagkracht en duurzaamheid. Het vertrekpunt van de hervorming is de realisatie van een rechtvaardig en efficiënt stelsel waarbij iedere burger naar draagkracht en vermogen zijn of haar bijdrage levert voor de verdere ontwikkeling van ons land. Voorts, door de consumptie meer te belasten dan de productie, is het belastingsysteem gunstig voor economische groei en de creatie van banen in de formele economie.

De hervormingen zullen dan ook met alle zorgvuldige aandacht, doch voortvarend, ter hand worden genomen.

Er zal een evaluatie van de huidige belastingsoorten plaats vinden om daar waar nodig tot een herschikking c.q. vereenvoudiging te komen. Belangrijke heffingswetten zoals de Inkomstenbelasting 1922, de Wet Loonbelasting, de Vermogensbelasting 1944 en de Wet Tarief Invoerrecht 1996 zijn aan een noodzakelijke actualisering en revisie toe. De laatste fundamentele wijziging van de Inkomstenbelasting 1922 bijvoorbeeld stamt uit 1995 met de introductie van het zogenaamde “Self Assessment Systeem”.

De grondslag voor de heffing van inkomstenbelasting zal moeten worden verbeterd evenals de heffing op vermogen.

Bestemmingsheffingen zullen onderdeel gaan vormen van het herziene stelsel, omdat de ervaring leert dat deze de efficiëntie van dienstverlening verbeteren, en bij de betalers een zekere verantwoordelijkheid neerleggen over het gebruik van diensten en publieke voorzieningen.

Zo is het gebleken dat dergelijke heffingen de overheid beter in staat stellen om bepaalde activiteiten zoals vuilnisophaal en -verwerking, onderhoud van droge en natte infrastructuur op de vereiste wijze uit te voeren. In verband met de noodzakelijke bescherming van het milieu zal met dergelijke heffingen effectiever invulling kunnen worden gegeven aan het principe dat de vervuiler daarvoor moet betalen.

## **Invoering van de BTW**

Een belangrijk speerpunt van de hervorming is de invoering van de BTW als algemene verbruiksbelasting in 2018. De invoering van de BTW past in de wereldwijd reeds decennia geleden ingezette trend om een verschuiving te doen plaatsvinden van de directe naar de indirecte belastingen. De meeste landen beschikken reeds over een BTW heffing.

De BTW als algemene consumptiebelasting biedt het voordeel dat de opbrengsten t.o.v. de inkomstenbelasting stabiel zijn. De inning vindt relatief gemakkelijker plaats en is bovendien fraudebestendiger.

De BTW biedt ook een grotere sturingsmogelijkheid in tijden van hoog en laag conjunctuur. De verwachting is dat bij een correcte invoering van de BTW geen ongewenste inflatoire effecten op prijzen van goederen en diensten zullen ontstaan. Dit is ook de ervaring geweest bij de invoering van de BTW in andere landen. De huidige heffing van omzetbelasting zal met de introductie van de BTW komen te vervallen.

**BTW's heeft, mits goed ingevoerd een potentieel groei van inkomsten van 4-6% van het BBP.**

De discussie is niet langer óf de BTW in ons land moet worden geïntroduceerd, maar welke werkbare vorm van BTW in te voeren.

De voorbereiding blijkt toch meer tijd te kosten dan in eerste instantie was geschat. Belangrijke keuzes moeten worden gemaakt omtrent onder meer tariefstelling en vrij te stellen goederen en diensten in de sociaal-maatschappelijke en economische sfeer. Een evenwichtig vrijstellingenregime c.q. verlaagde tariefstelling is noodzakelijk om met name lage inkomensgroepen zoveel mogelijk te ontzien bij de aanschaf van hun eerste levensbehoeften. Een belangrijk aspect is ook een werkbare teruggaveregeling voor ondernemers. Bovendien zijn er organisatorische uitdagingen om een succesvolle invoering van de BTW te kunnen realiseren.

## **Verlaging van loon- en inkomstenbelasting**

**Verlaging van loon- en inkomstenbelasting past binnen het doel van niet verhogen maar verbreden van de belastingbasis.**

Samen met de invoering van de BTW zal een verlaging van loon- en inkomstenbelasting voor werknemers en zelfstandigen plaatsvinden. Via een verhoging van de belastingvrije som in combinatie met een verbreding van de tariefschijven zal de wenselijk geachte verschuiving worden gerealiseerd. Momenteel worden de nodige financiële projecties gemaakt ter bepaling van de mate van verschuiving.

Uiteraard zal bij de herziening van het belastingstelsel rekening worden gehouden met de gewenste combinatie van belastingsoorten evenals met de noodzakelijk geachte maximale belastingdruk. Voorop staat economische groei en ontwikkeling. **De belastingdruk wordt verdeeld zodat iedereen betaalt naar zijn of haar besteding. Het betekent niet méér belasting per individu maar een spreiding van de belastingen naar een bredere basis. Zo brengen we het samen op!** Het herziene stelsel zal jaarlijks voor stabielere opbrengsten moeten zorgdragen om ook de financiering van noodzakelijk geachte sociale voorzieningen te kunnen garanderen. Uiteraard gaat dit samen met de mate waarin wij in staat zullen zijn onze economie te kunnen diversificeren.

**Het voorafgaande mag worden samengevat als Samen leven, Samen kiezen, Samen betalen!**

**Transformatie van de belastingorganisatie**

**Dit betekent nu investeren in onze toekomst.**

**Belastinghervorming en transformatie gaan immers hand in hand.**

Er zal worden geïnvesteerd in de belastingdienst waaronder de douane om de organisatie beter in staat te stellen om effectieve heffing, inning en controle van belastingmiddelen uit te voeren. De sleutel voor het succes is een capabele en integere organisatie, met duidelijke wettelijke regelingen, voorschriften en richtlijnen, transparante procedures, effectieve controle en de juiste ondersteuning en bescherming van belastingplichtigen.

Een nieuw gebouw zal worden opgezet voor de huisvesting van de gehele belastingorganisatie. ICT zal heel gericht als instrument worden ingezet om gestelde doelen te realiseren. Daartoe is reeds een integraal ICT systeem aangeschaft. De voorbereidingen ter invoering van dit systeem zijn momenteel in volle gang. Het indienen van belastingaangiften en het doen van betalingen zullen vanaf volgend jaar online moeten plaatsvinden.

De interne hervorming en gemoderniseerde werkprocessen en beheersstructuren zullen voldoen aan **international compliance and trust**.

Zowel nationaal als internationaal zal **onze belastingdienst herkenbaar zijn en kracht uitstralen door eenduidigheid en duidelijkheid**.

### **Werken in het heden en niet in het verleden**

Een efficiënt beheersproces van het nakomen van belastingverplichtingen en het sneller afhandelen van appelleringen en verzoeken betekent **werken in het heden en niet in het verleden**.

Het nakomen van belastingverplichtingen dient te worden verbeterd. De compliance moet zowel in kwantiteit als in kwaliteit omhoog. De informele sector zal beter in de heffing worden betrokken. Belastingheffing zal over het gehele landsgebied evenals in onze wateren moeten plaatsvinden. De juiste heffing bij invoer geniet momenteel de hoogste prioriteit ook ter voorkoming van een onnodige verstoring van concurrentieverhoudingen. Bovendien staat corruptiebestrijding ook bij de belastingorganisatie hoog op de agenda.

Doch, de processen om verzoeken en bezwaren te behandelen moeten evident en sneller en rules-based, wat efficiëntie en objectiviteit bewerkstelligt.

**Dus geen pappen en nathouden zal worden getolereerd!**

### **Effectieve inzet van het belastingstelsel**

De effectieve inzet van het belastingstelsel is om een **hoge Return on Investment** te verkrijgen. Het belastingstelsel zal effectiever worden ingezet om beleidsgebieden te steunen, zoals economische groei, diversificatie van de economie, stimulering van ondernemerschap,

creatie van werkgelegenheid, aantrekken van buitenlandse investeringen, bestuurlijke decentralisatie en bescherming van het milieu. Een samenhangend pakket van passende investeringsstimulerende faciliteiten zal in samenspraak met de private sector worden geïntroduceerd.

**Het streven is om te gaan van de belastingen in termen van het BBP van 17% naar 22%. Met de transformatie komt onze doelstelling van 22 procent van het BBP binnen 3 jaar binnen handbereik.**

Kortom het aangepaste belastingstelsel zal mede voor een doelmatigere financiering van het overheidsbeleid moeten zorgdragen en bovendien actiever als sturgeld worden ingezet voor de gewenste sociaal economische ontwikkeling van ons land.

U zult dus begrijpen dat het transformatieproces een grote uitdaging is welke behoorlijke inspanningen en tijd zal vergen.

**Samen leven, Samen kiezen, Samen betalen!**